

DOI 10.36074/logos-08.07.2022.096

«WORKSHOP» – ФОРМАТ ПОЗААУДИТОРНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ СТОМАТОЛОГІЧНИХ ФАКУЛЬТЕТІВ

ORCID ID: 0000-0002-7240-6822

Шаповалова Ганна Іванівна

канд. мед. наук, асистент кафедри дитячої терапевтичної стоматології та профілактики стоматологічних захворювань
Національний медичний університет імені О. О. Богомольця

ORCID ID: 0000-0003-2836-217X

Зайцева Євгенія Михайлівна

канд. мед. наук, доцент кафедри дитячої терапевтичної стоматології та профілактики стоматологічних захворювань
Національний медичний університет імені О. О. Богомольця

Музиченко Наталія Іванівна

канд. мед. наук, доцент кафедри стоматології післядипломної освіти
Навчально-науковий інститут післядипломної освіти
Івано-Франківський національний медичний університет

УКРАЇНА

“Work-shop” в перекладі з англійської означає майстерня-цех, семінар. “Work-shop” – це формат сучасного навчального заходу, який передбачає поєднання отримання студентами (курсантами, інтернами) теоретичних знань і їх практичне засвоєння в єдиний процес (майже одночасно) під керівництвом фахівця. Перевагами такого формату навчання є його інтенсивність (концентрація отриманих знань протягом короткого часу з одночасним закріпленням на практиці) та комунікативність (навички командної роботи) [1].

В залежності від поставленої мети та особливостей навичок, які передбачено опанувати обирають той чи інший формат навчального заходу “work-shop” (марафон, тимбілдінг, майстерня, мозковий штур та дискусійний клуб). Специфіка роботи лікаря - стоматолога передбачає удосконалення саме мануальних навичок, а індивідуальний підхід у роботі безпосередньо з кожним конкретним пацієнтом, особливо дитячого віку потребує від лікаря пошуку в конкретних умовах найбільш оптимального підходу у вирішенні практичної задачі [2-5]. Обрана тематика «Work-shop» може бути обумовлена рівнем компетенції учасників заходу, що залежить від курсу навчання студентів [6 - 8].

Наочність і нестандартний підхід, відмінний від класичного формату проведення практичних занять з дисциплін «Пропедевтика дитяча терапевтична стоматології» та «Доклінічна дитяча терапевтична стоматологія» серед студентів стоматологічних факультетів дозволяє підійти комплексно до вирішення проблеми поєднання теорії і практики. Наведено план «Work-shop» за темою «Що ти знаєш про препарування карієсу у дітей?» серед студентів 3-го курсу стоматологічного факультету під час вивчення дисципліни «Доклінічна дитяча терапевтична стоматологія».

• Планування та проведення воркшопу. Мета: опанувати різні методи препарування каріозних порожнин в тимчасових та постійних зубах серед пацієнтів дитячого віку. Кінцевий результат заняття: розкрити можливості та

особливості застосування різних методів і технік при препарування каріозних порожнин різної локалізації. Навчити студента обирати відповідні (найбільш адекватні) методи і техніку препарування з урахуванням вікових та анатомічних особливостей зубів.

- Етап мотивації (проводить модератор workshop). Проведення етапу передбачає обґрунтування необхідності якісного виконання етапів препарування каріозних порожнин шляхом визначення причинно-наслідкового зв'язку між їх порушенням та розвитком вторинного карієсу (методи аналогії, наочної демонстрації).

Приклад наочної демонстрації важливості етапу формування каріозної порожнини для фіксації пломби : дві гумові кульки (аналогі пломб) лежать на двох долонях ведучого. На правій руці викладач дещо згинає пальці, імітую формування КП. При повільному опусканні рук донизу ліва кулька швидко падає на підлогу (скочується без перешкод), а права кулька затримується на долоні зігнутими пальцями руки.

- Етап засвоєння теоретичних знань:

1. Проведення лекційних занять аудиторно, дистанційно або в он-лайн - режимі під час вивчення змістовного модуля за темою: «Препарування каріозних порожнин різних класів в тимчасових зубах та постійних зубах з несформованим коренем» (лектор-викладач).

2. Створення презентації проблемної лекції і проведення вебінару з можливістю активного обговорення за темою «Шляхи подолання проблеми вторинного карієсу. Особливості препарування каріозних порожнин у дітей різного віку» (лектор - модератор або лектор-викладач).

3. Проведення практичних занять під час вивчення змістовного модуля «Препарування КП в тимчасових зубах та в постійних з несформованим коренем» (викладач дисципліни доклінічної дитячої терапевтичної стоматології).

4. Організація самостійної позааудиторної роботи студентів :

- опрацювання сучасної світової фахової літератури (за останні 5 років – збірки, монографії, наукові статті у фахових виданнях) з питань особливостей препарування КП тимчасових зубів та постійних зубів у дітей (інтернет - ресурси для студентів; пошук літературних джерел з обраної теми в наукометричній базі Google Scholar Academy (сповіщення про завантаження посилання на джерело на ел. пошту);

- використання логіко-дидактичних таблиць, що структурують теоретичний матеріал (містять фото, схеми-рисунок відпрепарованих каріозних порожнин під різні пломбувальні матеріали), методичних розробок до практичних та позааудиторних занять для студентів із заданої тематики;

- використання тестових навчальних завдань для самостійного опрацювання студентами тем препарування КП в тимчасових зубах у дітей [тести в кінці розділів підручника «Пропедевтика дитячої терапевтичної стоматології» – «Препарування каріозних порожнин I-V класів за Блеком» тести в робочих зошитах для самостійної роботи студентів (Інтернет - ресурс – сайт кафедри)].

- Етап колективного обговорення. Проведення обговорення проблеми «Помилки при препарування КП як фактор виникнення вторинного карієсу зубів у дітей» методами «мозкового штурму» або дискусії:

- неповного видалення каріозного дентину з порожнини;

- відсутність етапу формування каріозної порожнини (КП), зокрема створення додаткової площадки та кутів, надання відповідного нахилу стінкам КП;

- створення фальцу (скосу) емалі.

• Етап навчання (оволодіння практичними навичками). Проведення препарування каріозних порожнин різних класів під різні пломбувальні матеріали. Забезпечення: симуляційні фантоми верхньої та нижньої щелеп, стоматологічні установки в умовах фантомного кабінету, турбінні та механічні наконечники, стоматологічний оглядовий набір, бори різних розмірів та форми, наочні елементи візуального ряду (плакати з схематичним зображенням каріозних порожнин зуба на різних етапах препарування; фото каріозних порожнин, які сформовані під різні пломбувальні матеріали на моніторах комп'ютерів (показ слайдів в режимі «слайд-шоу»). Методика проведення: поділ групи (15 студентів) на 3 підгрупи по 5 студентів. Кожна підгрупа обирає одне питання (з визначених модератором питань):

1. Оцінити вплив неповного видалення каріозного дентину з порожнин різних класів за Блеком;

2. Оцінити вплив формування каріозних порожнин (КП) I-V класів, зокрема створення додаткової площадки та кутів, надання відповідного нахилу стінкам КП на фіксацію пломб з різних груп матеріалів;

3. Оцінити роль створення фальцу (скосу) емалі в КП різних класів за Блеком у виникненні вторинного карієсу.

• Етап підготовки до дискусії. Студенти формулюють основні положення, що містять підсумок результатів роботи кожної підгрупи (відповідно з обраних цілей). Донесення інформації має бути тезисним, наочним і ґрунтовним: схеми з лаконічним поясненням на дошці, аркушах паперу або у вигляді постера на моніторі комп'ютера з фотографіями основних результатів роботи (студенти фіксують за допомогою фотокамери в гаджетах різні етапи практичної роботи). Приклад тезисів та анотацій до фото на постерах:

- «Розм'якшений та інфікований дентин для всіх пломб – це як слизька дорога для авто - може «вилетіти»;

- «Додаткова площадка в порожнинах II та IV класів - це як кілок в скелі для альпініста»;

- «Фальц та тонкі стінки в порожнинах I-II класів несуть небезпеку і подібні до тонкої криги, що ламається під вагою».

Модератор workshop пропонує доповісти основні результати проведеної роботи.

• Етап групової дискусії. На цьому етапі студенти з кожної підгрупи свідомо та обґрунтовано доносять головні висновки («квінтесенцію»), отримані на попередніх етапах до всієї аудиторії, застосовуючи наочні матеріали (метод дискусії з елементами презентації, аналогії, наочної демонстрації).

• Етап активного оцінювання. Модератор workshop пропонує студентам оцінити рівень, отриманих під час воркшопа, знань. Активне «перехресне» опитування студентами один одного може проходити з використанням елементів методу гри, наприклад «Брейн-рингу». Змагаються на саму швидку та вірну відповідь серед студентів різних підгруп. Перший студент, хто дав вірну відповідь на запитання, яке сформулювали студенти іншої підгрупи, отримує для своєї підгрупи умовні бонуси. Рівномірний розподіл бонусів серед трьох підгруп студентів свідчить про якісне засвоєння новітнього матеріалу з даної тематики.

• Власний педагогічний месендж: «Якісне виконання за ради попередження ускладнень!»

Список використаних джерел:

- [1] Braslavska, O., Chernenko, O., Diorditsa, I., Holdenblat, M., Karkach, A., Levin, O., ... & Yaroshenko, A. (2019). *Paradigms of the Modern Educational Process: Opportunities and Challenges for Society*. Dallas, USA: Primedia eLaunch LLC. ISBN 978-1-64669-239-2
- [2] Наконечна, О.М. (2014). Рентгенологічні аспекти діагностики патологічної резорбції коренів тимчасових зубів у дітей. *Лучевая диагностика, лучевая терапия*, (3-4), 62-70. http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/ldlt_2014_3-4_11.pdf
- [3] Наконечна, О.М., & Мельник Т.О. (2015). Рентгендіагностика та рентгенологічний контроль якості лікування ускладненого карієсу в тимчасових молярах на різних етапах розвитку. *Лучевая диагностика, лучевая терапия*, (1-2), 24 - 34. http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?Z21ID=&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&S21STN=1&S21REF=10&S21FMT=njuu_all&C21COM=S&S21CNR=20&S21P01=0&S21P02=0&S21COLORTERMS=0&S21P03=I=&S21STR=%D0%96100611/2015/1-2
- [4] Shapovalova, G. & Zaitseva, E. Features of individual oral hygiene in adolescents. *Актуальні питання сучасної науки : матеріали IV міжнародної науково-практичної конференції* (Частина III, с. 12-14). Київ, 29 - 30 квітня, 2018, Київ, Україна : МЦНД. Шаповалова, Г. & Зайцева, Є. Особливості індивідуальної гігієни порожнини рота у підлітків. *Актуальні питання сучасної науки : матеріали IV міжнародної науково-практичної конференції* (Частина III, с. 12-14). Київ, 29 - 30 квітня, 2018, Київ, Україна : МЦНД.
- [5] Shapovalova, G.I., Zaitseva, E.M. & Nakonechna, O.M. Feature of Morfology of roots in the first temporal maxillary molars. Осінні наукові читання: Зб. наук. мат. XXII Між. наук.-прак. інтерн.-конф. el-conf.com.ua (Част. 4, с.51-56). 28 вересня, 2018, Вінниця : м.Вінниця.
- [6] Голубева І.М., Шматко В.І., & Голубєв І.Ю. Комплексна профілактика захворювань твердих тканин зубів і пародонта у дітей, які підпали під дію радіації. *Вісник стоматології*. 2001; № 5: 146 – 147.
- [7] Savychuk, O.V., & Shapovalova G.I. Treatment of chronic aphthous relapsing stomatitis (RAS). *Інновації XXI століття : Зб. наук. мат. XX Між. наук.-прак. інтерн.-конф.* el-conf.com.ua (Част. 10, с.64-69). 25 травня, 2018, Вінниця : м.Вінниця. / Савичук, А.В., & Шаповалова Г.І. Лечение хронического рецидивирующего афтозного стоматита (ХРАС). *Інновації XXI століття : Сб. научн. мат. XX Межд. научн.-прак. интерн.-конф.* el-conf.com.ua (Част. 10, с.64-69). 25 мая, 2018, Винница: г. Винница. Вилучено з: <https://el-conf.com.ua/wp-content/uploads/2018/06/%D1%87%D0%B0%D1%81%D1%82%D0%B8%D0%BD%D0%B010.pdf>
- [8] Savychuk, O., Beketova, G., & Zaitseva E. (2019). Method of complex Treatment of Chronic Recurrent Aphthous Stomatitis. *Педиатрія. Восточная Европа*, (7(1)), 8-16. / Савичук, О., Бекетова, Г. & Зайцева Є. (2019). Метод комплексного лікування хронічного рецидивуючого афтозного стоматита. *Педиатрія. Східна Європа*, (7(1)), 8-16. Вилучено з: <http://ir.librarynmu.com/bitstream/123456789/1091/1/Method%20of%20Complex%20Treatment%20of%20Chronic.pdf>